

**Harta Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének
1/2018. (II. 05.) önkormányzati rendeletéből
Harta Nagyközség településképeznek védelméről**

2. melléklet az 1/2018. (II. 05.) önkormányzati rendelethez

Helyi védett építmények, táji értékek, köztéri műalkotások listája

1. Helyi védett építmények

	A	B	C
1.	Cím	hrsz	épület, építmény megnevezése
2.	Bajcsy-Zsilinszky u. 4. (Kossuth utca sarok)	66	Lakóház, volt Schmell-féle gazdaépület + üzlet – védett épület
3.	József Attila utca 5.	124	Lakóház, volt Égel-féle sarokkocsmá - védett eredeti épületrész
4.	Kossuth utca 1.	127/8	Lakóház - védett épület, kerítés
5.	Kossuth utca 3.	128	Lakóház - védett épület
6.	Kossuth utca 4.	194	Volt orvosi lakás (Toktr) - védett épület
7.	Kossuth utca 6.	193	Lakóház - védett épület
8.	Kossuth utca 9.	132	Irodaépület, volt Arras-ház - védett épület
9.	Kossuth utca 12.	190	Szent István katolikus templom – védett épület
10.	Kossuth utca 18.	185	Lakóház - védett épület és kerítés
11.	Kossuth utca 22.	182	Posta, régi Arras-ház - védett épület
12.	Kossuth utca 30.	178/1	Lakóház - védett épület
13.	Kossuth utca 32.	176	Lakóház - védett épület
14.	Kossuth utca 33.	147	Építőanyag áruhááz, volt Himpelmann-ház - védett épület
15.	Kossuth utca 34.	175	Lakóház - védett épület
16.	Kossuth utca 35.	76/1	Irodaház, volt lakóház - védett épület
17.	Kossuth utca 48.	166	Kisvendéglő, volt Fröhlich-kocsmá - védett épület
18.	Kossuth utca 52.	164	Lakóház - védett épület és kerítés
19.	Kossuth utca 57.	65/1,2	Könyvtár és Művelődési ház - védett épület
20.	Kossuth utca 60.	160	Lakóház és üzlet - védett épület
21.	Kossuth utca 95.	44	Lakóház - védett épület
22.	Petőfi utca 3.	296	Lakóház - védett épület
23.	Petőfi utca 34.	355	Lakóház - védett épület és kerítés
24.	Petőfi utca 52.	366	Lakóház - védett épület
25.	Petőfi utca 54.	367	Lakóház - védett épület és kerítés

26.	Széchenyi utca 1.	200	Lakóház, volt Nagykocsmá - védett épület
27.	Széchenyi utca 6.	292	Lakóház - védett épület
28.	Széchenyi utca 7.	203/1	Lakóház - védett épület
29.	Széchenyi utca 15.	207	Lakóház - védett épület és kerítés
30.	Széchenyi utca 16.	286	Irodaház, volt Égl-ház - védett épület és kerítés
31.	Széchenyi utca 41.	226	Vendéglő, Széligmann Dávid fűszerüzlete és Szurma János magánhentes üzlete - védett épület
32.	Széchenyi utca 83.	833	Lakóház - védett épület és kerítés
33.	Széchenyi utca 106.	791	Lakóház - védett épület és kerítés
34.	Templom utca 16.	100	Lakóház - védett épület és kerítés
35.	Templom utca 50.	2/1	Imaház - védett épület
36.	Templom utca 50.	2/2	Lakóház, volt kántortanítói lak - védett épület
37.	Templom utca 52.	4	Tájház, volt Baum-ház - védett épület és kerítés
38.	Templom utca 53.	1087/1	Művészeti alapiskola, volt evangélikus (Meixner) iskola - védett épület
39.	Templom utca 58.	8	Faluház (Egyesületek háza), eredetileg Snautigl Ondrész lakóháza - védett épület és kerítés
40.	Templom utca 61.	1090/2	Lakóház - védett épület
41.	Templom utca 62.	10	Német nemzetiségi tájház, volt lakóház - védett épület és kerítés
42.	Templom utca 65.	1093	Lakóház - védett épület
43.	Templom utca 67.	1094	Hajósmúzeum, volt református iskola - védett épület
44.	Templom utca 68.	14	Községkháza - védett épület
45.	Templom utca 69.	1095	Lakóház, volt kántortanítói lak - védett épület
46.	Templom utca 73.	1098	Református lelkészlakás - védett épület
47.	Templom utca 72.	16	Lakóház, Gottschall János volt lakóháza (nagygazdaház) - védett épület
48.	Templom utca 75.	1099	Lakóház, volt Wilhelm /Gröb /Keresztes /Imrei /Hangyakrák ház - védett épület
49.	Templom utca 81.	1102	Lakóház - védett épület
50.	Védgát sor 2.	199	Lakóház - védett épület
51.	51-es út mellett	017/4	Üzemépület, egykori szárazmalom és magtár - védett épületek
52.	Duna-part	3009	R. k. kápolna
53.	Duna-part	3021	Gazdasági épület, volt kikötő-hajóállomás - védett épület

54.	Duna-part	3016	Lőwy-féle magtár - védett épület
55.	Nagykékes	1565	R. k. Szent Gellért kápolna - védett épület és belső
56.	Állampusztá	0148/28	Igazgatási épület, volt Wagner-kastély - védett épület
57.	Állampusztá	0148/28	Irodaépület, volt kiskastély - védett épület
58.	Állampusztá	0148/28	Büntetésvégrehatási intézmény épülete, volt intézői ház - védett épület
59.	Állampusztá	0148/28	Szenháromság kápolna - védett épület
60.	Állampusztá	0148/2	Postaépület – védett épület
61.	Állampusztá	0148/24	Raktárépület, volt istálló - védett épület
62.	Állampusztá	0148/27	Raktárépület, volt magtár - védett épület
63.	Állampusztá	0148/14	Raktárépület, volt istálló - védett épület
64.	Állampusztá	0148/14	Présház - védett épület
65.	Állampusztá	0148/14	Pince - védett épület
66.	Állampusztá	0148/10	Víztorony - védett épület

2. Helyi védett táji értékek

- 2.1. Belterület utcaárkok** - Megőrzendő és bővítendő értéket képviselnek a rendezett utcai csapadékvízvezető árkok. Egy részük burkolt, más részük gyeppel fedett, kísérő növényzetük értékes településképet formáló eszköz.
- 2.2. Belterület mély terepek** - Megőrzendő értéket képviselnek az egykori anyagnyerő helyek visszamaradt mélyedéseiben kialakult, természetközeli jellegű ligetek. Kezelésükkel biztosítani kell a mesterséges tétel elkerülését, a településképet üdítő, mikroklímát és közérzetet javító hatás megtartása érdekében.

3. Helyi védett köztéri műalkotások

- 3.1. I. világháborús emlékmű - Templom utca 73.
- 3.2. Kopjafa - Templom utca 73.
- 3.3. Országzászló - Templom utca 73.
- 3.4. 1956-os Emlékmű - Templom utca, Palotay-emlékhely
- 3.5. Rétfalvi Teofil mellszobra - Templom utca 62. (Tájház udvarán)
- 3.6. Semmelweis-emlékoszlop, Anyaság szobra - Semmelweis tér 1.
- 3.7. Dózsa szobor - Kékesi utca 1. parkban
- 3.8. Szülőföldjükről elhurcoltak és kitelepítettek emlékműve - Hunyadi utca és Bajcsy-Zsilinszky utca sarok
- 3.9. Napóra a 3. Országos Napóra Találkozó emlékére
- 3.10. II. világháborús emlékmű - Temetőben
- 3.11. Hármaskereszt - 51-es út mellett
- 3.12. Hoffer traktorok (egykori Aspe téren és az Agro-Harta Zrt, telephelye előtt)
- 3.13. Tűzoltókocsi - Hartai Önkéntes Tűzoltóegyesület szertára mellett

Helyi védetségű épületek értékelőlapjai

- 1. Bajcsy-Zsilinszky u. 4. hrsz.: 66** Üzlet, eredetileg Schmell (Sárosi) Sándor szatócsüszlete és mellette Baier Henrik hentesüzlete. Épült a 20. század első harmadában.



Védetség: egész épület

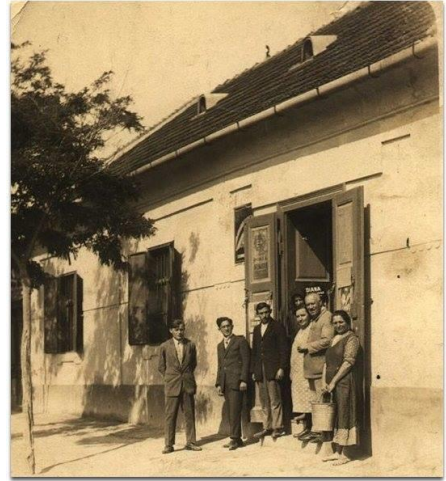


Indoklás: A településközpont legfrekvenciáltabb útkereszteződésében álló épület nagyrészt eredeti formájában (homlokzatformákkal, tetőfelépítménnyel) maradt fenn. Nyílászáróit részben átépítették. Állapota stabil.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított nyílászárókat és a színelhasználást érdemes visszaállítani.

2. **József Attila 5. hrsz.:** 124 Lakóház, épült a 20. század első harmadában. Itt volt a Hermann nevű kereskedő vegyesáru boltja (H. Bartha L.). Később Égel János kocsmát nyitott itt, mely a 40-es évek végéig üzemelt. Utóbb egy része postaként is működött, másik része maradt kocsmának. Végül 3 család lakásává alakították.

Védettség: eredeti épületrész



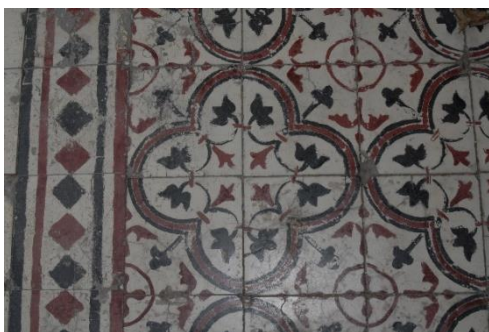
Indoklás: Az épületnek a Templom utca felé lebontották egy részét (ld. archív fotón), nyugati szárnyát (Sarok utca felől) átalakították, de az épület tömege még ebben a formában is településképet formál.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított épületrész legalább utcai homlokzatát tekintve visszaállítható. Az elbontott házrész is érdemes visszapótolni, legalkalmasabb volna az eredeti funkció (üzlet) céljára létrehozni. A felvizesedést a falnak a járda fölötti átvágásával, a talajnedvesség útjának lezárásával kezelni szükséges.

3. **Kossuth utca 1. hrsz.:** 127/8 Lakóház. Épült a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület, kerítés





Indoklás: Példásan helyreállított módosgazda-ház. Vörös és sárga pillértéglával burkolt a főhomlokzat, egységes megjelenésű a téglalépcsővel és -kerítéssel. A szimmetrikus nyeregtetős épülettömeg „L” alakú, a hátsókert felé hajlított. Ezt az elrendezést mutatja a kb. 1880-ban készült kataszteri térkép is. A fedés hód farkú jellegű, kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep. Az oldalhatáron végignyúló fő szárny tornácos kialakítású. A tornácajtó eredeti állapotában helyreállított, színes üvegbetétjei dekoratívak. Belső kialakítása, nyílászárói, cementbeton tornácburkolata, bútora illeszkedik az épülethez.

Javaslat: Az épület jó állapotban való fenntartása. Nagy telke révén kulturális programok, idegenforgalmi célok helyszínéül felhasználható. Az oromfal felső lezárásának szükség szerinti visszaállítására az eredeti formára.

4. Kossuth utca 3. hrsz.: 128 Lakóház. Épült a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület



Indoklás: Nagy tömegű, nyeregtetős, oldaltornácos gazdaház, viszonylag jó állapotban maradt meg. Utcára néző homlokzatán három egyforma ablakot szimmetrikusan helyeztek el. A téglaburkolat színjátéka egyedi, a sárga és a piros színű téglákat mintázatba rendezték. A fedés kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep.

Javaslat: A bádogozás és az oromszegélyezés elpusztult, mielőbb pótolni szükséges a további erózió megállítására. Az oromfal felső lezárását és lehetőleg a kerítést is az eredeti állapotba érdemes visszaállítani. A kocsisín is az épület részének tekintendő.

5. **Kossuth utca 4.** hrsz.: 194 Eredetileg Volenik János építette lánya és veje számára. Egykori orvoslakás (Toktr). Épült a 20. század első harmadában. Jelenleg lakóház.

Védettség: egész épület



Indoklás: Tekintélyes méretű, 7 ablakos vörös és sárga téglahomlokzatú épület, eredeti nyílászárókkal. A színmintázat rokonságot mutat a vele szemben álló Kossuth utca 3. alatti épületével. A példás felújítás során tetőfedését lecserélték, az anyaghasználat és színalkalmazás kedvező. Két új ablak került a jobb oldali nyílásokba, melyek kismértékben, de eltérnek az eredetitől

Javaslat: A jó állapot fenntartása szükséges. A két újabb ablak lehetőség szerint a régiekkel megegyezőre cserélendő.

6. Kossuth utca 6. hrsz.: 193 Módosgazda-ház. Épült a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület



Indoklás: Finom megoldásokkal kialakított oromzatos téglahomlokzat. Sajátos az oromfal-csúcs lezárása, eredetisége vizsgálendő. A tornácajtó fabéletes, színes üvegtáblákkal díszített. A tornác téglapillérekkel van alátámasztva. Az épület stabilnak látszik, tetőzete horpadásoktól mentes.

Javaslat: A homlokzati felvizesedést kezelni szükséges a talajnedvesség útjának elzárásával. A bedőlt kerítést érdemes az eredeti formában visszaállítani.

7. **Kossuth utca 9.** hrsz.: 132 Módosgazda-ház, később kultúrterem, jelenleg iroda, épült 1908.

Védettség: egész épület



Indoklás: A téглаépület sárga és vörös pillértéglából kirakott, vakolatdísszel is ellátott homlokzatán megformálták a tulajdonosok nevét és egybekelésük évszámát: Arras-Görgy 1908 Rettiger-Erzsébet. Az eredeti nyílászárók 2+1+2 szimmetrikus elrendezésűek, faredőny van beépítve. A belső nyílászárók is eredetiek. A kerítést átépítették, toldaléképület került a ház Ny-i oldalához.

Javaslat: Az épület állagjavító felújítása szükséges. A felvizesedést kezelni érdemes, a tető állapotát, állékonyságát meg kell vizsgálni. A toldaléképületbe beépült téglák felhasználásával a házhoz illő kerítés létesíthető. Az udvaron álló egykori olajütő műhely is a védelem tárgyának tekintendő, vizsgálni kell eredeti állapotát.

8. Kossuth utca 12. hrsz.: 190 Szent István Katolikus templom.

Védettség: egész épület



Indoklás: A templomra helyezett márványtábla szerint: „*A hartai új templomot, amelyet életében gróf Zichy Gyula kalocsai és bácsi érsek őxellenciája dr. Möller Károly budapesti építész tervei szerint kívánt felépíteni, váratlan halála után ugyanazon buzgó főpap emlékére Majoros István állampusztai adminisztrátor serény közreműködésével dr. Mosonyi Dénes pécsi nagyprépost építette fel 1942.43.*”. Az 1943-ban átadott épület még kisebb, középső tornyos volt (ld. régi képeslapon). Az art deco stílus képviselőjeként ismert neves építész a modern szemléletnek megfelelő egyszerű tömegalakítást alkalmazott. A lakosságcsere (1947) következtében megnövekedett hívőlétszám miatt bővítették ki és lett oldaltornyos kb. az 1950-60-as években. A bővítés keleti irányban a tetőzet hosszabbításával történt, az eredeti épület támpillérei a belső teret tagolják. Az épület állapota jó.

Javaslat: Az állapot megőrzésén kívül egyéb teendő nincs.

9. Kossuth utca 18. hrsz.: 185 Gazdaház, épült kb. a 19-20. század fordulón.

Védettség: egész épület és kerítés



Indoklás: Téglahomlokzatos, teljes utcavonalán téglakerítéses, szépen megtartott, jó állapotú épület. Tornácát téglapillérek támasztják alá. Ablakai, színes üvegbetétes tornácajtaja is eredeti. Oromfal-kialakítása mintaértékű. A tetőfedést újra cserélték, az anyaghasználat nem zavaró.

Javaslat: A nagykaput jó volna fa anyagúra cserélni az eredeti megoldásnak megfelelően, vagy faburkolattal fedni. A lábazat visszaállítandó.

10. Kossuth utca 22. hrsz.:182 Postaépület, XX. század első harmada. Schneider Mihály építtette, Arrasz János vette meg tőle.

Védettség: egész épület



Indoklás: A téglaburkolatos, vakolatdíszekkel gazdagon ellátott főpárkánnyal lezárt homlokzat a Kossuth utca jellegzetes településképi eleme. A volt nagygazdaház homlokzati képlete eredetileg 2+1+2 volt, szimmetrikusan elhelyezett nyílásokkal, téglaburkolat csak a lábazatot fedte (ld. régi képen). A későbbi átalakítás során lefelé megnövelték az ablakok magasságát és az egyik ablak helyett bejáratot nyitottak. A főpárkány kivételével téglaburkolatot húztak az utcai homlokzatra.

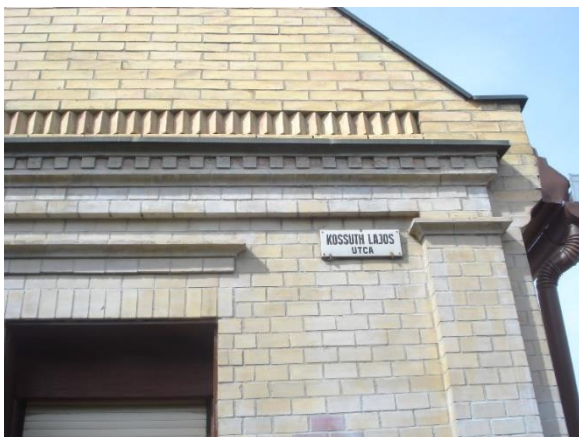
Javaslat: A felvizesedés mielőbbi kezelése szükséges a talajpára útjának elzárásával. A hiányzó vagy tönkrement burkolótéglákat jó volna pótolni, cserélni. A „POSTA” feliratot hordozó táblát, szemetesedényt és a postaládát lehetőség szerint el kellene távolítani a homlokzatról. A postaláda a járdaszélen állványra helyezhető át.

11. Kossuth utca 30. hrsz.: 178/1 Gazdaház, épült kb. a 19-20. század fordulón.

Védettség: egész épület



Indoklás: az Iskola köz felől hosszan elnyúló, eredetileg hátul keresztszárnyal is ellátott, oldaltornácos, szimmetrikus nyeregtetővel fedett ház. A fedés kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep.. Oromzatos főhomlokzata sárga pillértéglával kirakott, vörös téglabetétekkel, idomtégglákkal, lizénákat és sormintákat alkotó és fűrészfogas díszítést képező rakástechnikával díszített. Az oromfal felső lezárása egyedi, lépcsős jellegű. Tornácajtóját befalazták, bevakolták, de a ház többi része rendben felújított.



Az oromfal alatti rész a lábazatig át van festve, a lábazat vakolt, elképzelhető, hogy eredetileg téglával kirakott volt. Az épület állapota stabil.

Javaslat: A natúrtégla felületek visszaállítandók. A tornácajtót is javasolt újrakészíteni, ha az épület funkciójába illeszthető.

12. Kossuth utca 32. hrsz.: 176 Lakóház, volt szövetkezeti üzlet, épült kb. a 19-20. század fordulón.

Védettség: egész épület



Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, tornácos, téglahomlokzatú ház eredeti ablakokkal. Az osztópárkány alatti részre száraztechnológiával fedőburkolat került, a tornácajtót befalzták. Az új burkolat elfedi, vagy megszüntette a bejáratot hangsúlyozó téglapilaszter-párt és oszlopfő-díszítést. Az oromzatot egyszerűsítették a felújítás során, felső félköríves műköidom lezárása megmaradt, rajta szélkakassal. Az oromfalon kialakított tükörben copf jellegű formákkal kialakított domborműves műköbetét. Finoman megmunkáltak a bádigos elemek. Nincs ereszcsonna. A fedés rombusz alakban rakott kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep.



Javaslat: A pótlólagos burkolást el kellene távolítani és eredeti állapot feltárásával a homlokzatot érdemes visszaállítani, beleértve a tornácajtót is. Jó volna, ha az üzlet-funkciót visszanyerné az épület első traktusa. A kerítés javításra szorul.

13. Kossuth utca 33. hrsz.: 147 Schmidt János / Himpelmann Péter háza, utcafronti szárnya Ipartestületi Olvasókör, Földmíves szövetkezet, Volksbund székház, ma építőanyag áruház. Épült kb. a 20. század elején.

Védettség: egész épület



Indoklás: Impozáns tömegű, „L” alakú, az Iskola köz (korábban: Templom köz) felől hosszan elnyúló épület. Főhomlokzata sárga és vörös burkolótéglával díszesen kirakott. Homlokzati nyílástengelyeinek képlete 2+A+1+K+2+A+2, eredetileg 2+2+K+2+A+2. Az utólag beépített ajtó kivételével minden nyílászáró félköríves záródású. Az ajtó bevágásától eltekintve az épület híven őrzi eredeti megjelenését. Javarészt apatini cseréppel fedett.

Javaslat: Az eredeti nyílászáró kiosztást érdemes visszaállítani (ajtó helyett ablak). A sérült téglák javítása és pótlása, a csatorna cseréje szükséges az állagromlás megelőzésére. A feliratok táblái eltávolítandók, a tevékenységre vonatkozó hirdetés fugákba rögzített cégérrel oldható meg. Az épület a kedvező fekvése, jelentős alapterülete és tágas udvara révén közfunkciók, vagy közösségi szolgáltatás betöltésére alkalmas. A belső üvegverandás épületrész visszaállítása javasolt.

14. Kossuth utca 34. hrsz.: 175. Szimmetrikus nyeregtetős, tornácos gazdaház, épült kb. a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület



Indoklás: Hangulatos vörös és sárga téglahomlokzatán eredetiek az ablakok. Régebbi átalakítás során a tornácra is ablakot tettek az ajtó helyett. Az oromzaton piros téglabetéttel díszített szellőzőnyílások találhatók. Az oromfal lezárása íves lehetett. Eredetileg a főszárnyra merőlegesen gazdasági épületrész zárta le az udvart és a királyi kataszteri térkép tanúsága szerint szárazmalmot is tartalmazott. A fedés rombusz alakban rakott kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep.

Javaslat: A téglahomlokzat javításra szorul, a hiányzó téglák pótlása szükséges és a felvizesedés megszüntetendő. Az oromfal-lezárásnak az eredeti állapot szerinti átalakítása javasolt.

15. Kossuth utca 35. hrsz.: 76/1 Gazdasági telephely irodaépülete. A 20. század első harmadában épült. Eredetileg gazdaház, Klam György, majd Klam Henrik háza, kitelepítésük után államosították, majd az Új Élet Tsz. irodája volt.

Védettség: egész épület



Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, tornácos, téglahomlokzatú épület. Tornácán helyben gyártott díszes cementlap burkolat. A tornácajtó előlépcsőjét megszüntették. Az oromzatot félköríves formában zárták le. Az utcafronti épületrész állékonysága kérdéses a homlokzaton végigfutó repedés és süllyedés szerkezeti károsodásra utal.

Javaslat: Az épülettel szemben lévő további három hasonló épület és a közeli sarokház értékei miatt akkor is visszaépítésre javasolt az utcafronti traktus és főhomlokzat, ha a ház többi része menthetetlen.

16. Kossuth utca 48. hrsz.: 166 Kisvendéglő, eredetileg Molnár Gyula, majd Fröhlich András kocsmája és vegyesáru boltja. A 20. század első harmadában épült.

Védettség: egész épület



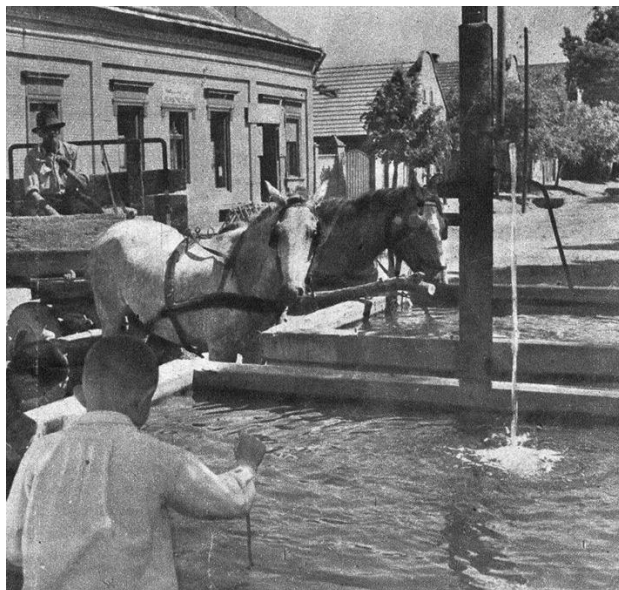
Jelenlegi állapot



Eredeti (bal oldalon)

Kocsmá a mai terasz helyén (jobbról látható)





A ház jobb oldali traktusában ajtó nyitottak.

Kocsmát elbontották, a házon már két bejárat nyílt.



Indoklás: Utcával párhuzamos nyeregtetős az épület, oldalhatár menti szárnyrésszel. A hátsó udvar felől melléképületet emeltek. Az épület eredetileg bejárat nélküli nagygazdaház lehetett, kapualjában Temetkezési egylet, mellette – a mai gyógyszertár, egykori hentesüzlet felé – kocsmá működött. A nyerstégla burkolatú (sajnos lefestett) homlokzatot lizénák három részre tagolják. Az eredetileg egyenes záródású ablakkivágásokat később alakították félkörívesekké, melyekbe új fa nyílászárókat építettek be. Az időközben vendéglővé vált épület hasonló stílusban kapott teraszbővítést. A hozzáépítés nem bántó, funkcionálisan pedig jól egészíti ki a zárt fogyasztóteret.

Javaslat: Az állagmegóvás dicséretes, viszont a téglaburkolat festését jó volna eltávolítani. Az éttermi bejárat fölötti tábla helyett korhű cégér, vagy önálló betűkből álló felirat volna szerencsésebb (fugákba rögzítve), esetleg üveglapra szórással felvitt hirdetmény is megfelelő lehet. A fedés eternitpala, lehetőség szerint hódfarkú agyagcserépre cserélendő.

17. Kossuth utca 52. hrsz.: 164. Gazdaház, jelenleg lakóház. Épült kb. a 20. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés



Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, oldaltornácos (mely részben már beépített), téglahomlokzatú gazdaház, megmaradt téglakerítéssel. Az osztópárkány fűrészfogasan rakott, az oromzat félkörívesen záródó, a kör alakú szellőzőnyílás keretezett díszítésű. Az új redőnytök látványrontó.

Javaslat: Településképi szempontból a téglahomlokzat és a kerítés megtartása indokolt a mögöttes rész átépítése esetén is. A redőnytöket faborítással lehet takarni, az ablakokat és párkányukat eredeti állapot megkutatásával érdemes visszaépíteni. A tuja nem volt szerencsés növényválasztás, régen jellemzően lombhullató utcai fák díszítették és árnyékolták a homlokzatokat.

18. Kossuth utca 57. hrsz.: 65/1,2 Könyvtár, Családsegítő intézmény és Művelődési ház épületegyüttes, épült 1898-ban. Egykor Molnár Gyula üzlete, majd az ártézi kút vizét bevezetve régi Közfürdő. Később az Égel család, majd Gillich Boldizsár háza, ő építette a keresztirányú gazdasági épületet, amely ma a művelődési házhoz tartozik.

Védettség: egész épületegyüttes

Sarokra kihelyezett bejárat 1900-ban keltezett képeslapon





Indoklás: Több épület összeépítésével keletkezett, utcasarkon álló, körülépített udvaros, az oldalhatáron hosszan továbbnyúló, tekintélyes méretű ház. Az épületegyüttes legnagyobb része eredeti. Belső udvarában szépen visszaállították az egykori üveges verandát, a mai könyvtár felőli belső térben eredeti nyílászárókat találunk. Különös erénye a háznak – a történeti értékeken túl – a Kossuth utcára néző, téglaburkolattal és vakolt tagozatokkal, párkánnyal díszített homlokzat. A többszöri átépítés után szimmetrikus elrendezésben a szárazkapu mindkét oldalán 2+2 ablakosztás alakult ki egy helyen vakablakkal. A Bajcsy-Zsilinszky utca felőli szárny a felújítás során az eredeti jellegét elveszítette.

Javaslat: Az állapot-megóvás a fő feladat, emellett felújításkor érdemes összevetni a sötétbarna vakolatszint az eredeti állapottal, hogy korhűbb megjelenést nyerjen az épület. Az újabb szárnynál a sok kisebb utcai bejárat helyett ésszerűbb, tágasabb elosztótérben lehetne gondolkodni.

19. Kossuth utca 60. hrsz.: 160. Gazdaház, épült a XX. század első harmadában. Egykor Klam János tulajdona volt, majd zöldkeresztként működött. Később kocsmá, majd napjainkban üzlet lett. Belső terében több helység össze van nyitva.

Védettség: egész épület



Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, tornácos (részben üzlet céljára beépített), fehérre átfestett téglahomlokzatú épület. Tömegével és kedvező homlokzati arányaival a környezetét meghatározza. Az oromzat félkörívesen záródó, a két szellőzőnyílás keretezett díszítésű. A fedés rombusz alakban rakott kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep. Az állagmegóvás dicséretes, viszont a téglaburkolat festését jó volna eltávolítani. Az épület állapota stabil.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított nyílászárókat és a színalkalmazást érdemes az eredetire visszaállítani.

20. Kossuth utca 95. hrsz.: 44. Gazdaház, lakóház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület





Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, eredetiben megmaradt téglahomlokzatú, faoszlopos tornácos gazdaház. Az oromzat félkörívesen záródó, a kerek szellőzőnyílás keretezett díszítésű. A főhomlokzat osztópárkánya gondosan kiképzett. A tornácajtó is megvan még téglából rakott előlépcsőjével. A fedés szalagcserép, ereszcsonna nincs.

Javaslat: Az épület állaga felújítást tesz szükségessé. Kezelni kell a felvizesedést, pótolni kell az oromfal szegélyezést, meg kell vizsgálni a sarokrész süllyedését, szükség szerint megoldani a szerkezet megerősítését. Tetőcsere is indokoltnak látszik. Ha az épület állaga nem engedi meg a helyreállítást, vagy csak aránytalanul nagy költségen, akkor – a településszerkezeti szempontból kitüntetett helyzete miatt – új épület létesítésekor az épület tömegét, téglahomlokzatát vissza kell építeni.

21. Petőfi utca 3. hrsz.: 296. Lakóház, épült a XX. század első harmadában.



Védettség: egész épület

Indoklás: Utcával párhuzamos gerincű lakóház polgárház jellegű kialakítással. Háromosztatú ablakait téglapárkány és vakolatdísz övezi. Pillértéglával kirakott a lábazat, a homlokzati felső párkány és a falsarok, mintegy keretbe foglalva az utcai homlokzatot. Épülethez illeszkedő a kovácsoltvas kapu és kerítésoszlop.

Javaslat: A felvizesedés kezelést igényel.

22. Petőfi utca 34. hrsz.: 355 Módosgazda-ház, 1931-ben épült.

Védettség: egész épület és kerítés



Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, oldaltornácos, téglahomlokzatú, eredeti állapot szerint felújított épület. Az értékmegóvás példaszerű. A natúr téгла homlokzatborítás, tornácpilléreket, kerítést, előlépcsőt megőrizték. A homlokzatszíntések (osztópárkány, lizénák, szellőzőnyílás-keret, félköríves oromfallezárás, oromzatszegélyezés) épségben vannak. A tetőfedés apatini cserép, illeszkedik az épület megjelenéséhez..

Javaslat: A jó állapot további megőrzése.

23. Petőfi utca 52. hrsz.: 366 Módosgazda-ház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület



Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, oldaltornácos épület. A téglahomlokzat és a ablakok eredeti állapotukban megmaradtak. A tornácajtó és téglából kirakott előlépcsője is eredeti. Az oromzaton piros téglabetéttel díszített szellőzőnyílások találhatók. A cementcserepfedés illeszkedik az épület megjelenéséhez.

Javaslat: Az állapot megőrzése szükséges.

24. Petőfi utca 54. hrsz.: 367 Módosgazda-ház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés



Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, részben beépített tornácos gazdaház. Burkoló téglával kirakott főhomlokzatán a megrongálódott sárga téglákat piros téglával pótolták, elképzelhető, hogy nem háromszögletű volt a lezárás, de az épület eredeti jellegét ez a beavatkozás nem változtatta meg bántóan. A téglafugázásból arra lehet következtetni, hogy a felvizesedést szárító injekcióval kezelték. Eredetiek az ablakok és a tornácajtó. Megmaradt a téglakerítés is. A fedés rombusz alakban rakott kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserép. A tetőre napelemeket helyeztek fel.

Javaslat: Az állapot megőrzése szükséges.

25. Széchenyi utca 1. hrsz.: 200 Volt Nagykocsmá, épült a XIX. század végén.

Védettség: egész épület



Indoklás: Harta legrégibb épületeinek egyike, már az 1882. évi kataszteri térképen is szerepel. A régi országút (és a mai 51-es út) mellett állva a hartai településképet meghatározó látványt nyújtott a jelentős épülettömeg. Földszintes ugyan a ház, de alaprajzi méretei tekintélyesek 13,5 x 29 m, a százötven évvel ezelőtti, falun járatos építési technikák kereteit feszegetve szokatlanul nagy tetőidom valósult meg. Jelentős átalakításokkal több lakórészt alakítottak ki benne. Az elmúlt időszakban gondok voltak a vízelvezetéssel.

Javaslat: Eredeti állapot szerint felújítva idegenforgalmi szerepet tölthetne be. Amennyiben a helyreállítás nem lehetséges, az új építés során a településképben és településtörténetben betöltött szerepe miatt a hagyományos anyaghasználat és jelenlegi kubatúra megőrzése mellett lehet új épületet kialakítani. A melléképület bontása indokolt, újat a főépület látványának takarása nélkül lehet kialakítani.

26. Széchenyi utca 6. hrsz 292 Polgári jellegű lakóház, épült a XX. század elején.

Védettség: egész épület



Indoklás: Utcával párhuzamos tömegű, vakolt falú lakóház. Egyszerű díszét a lábazat és a párkány mező kiléptetése adja. Négy eredeti ablaka megmaradt. Helyben készült rombuszalakzatú vékony betoncseréppel fedett.

Javaslat: Felvizesedését kezelni szükséges. Az épület állékonynak látszik, ám ha bontása és újjáépítése elkerülhetetlen, kubatúrája akkor is megtartandó.

27. Széchenyi utca 7. hrsz.: 203/1 Módosgazda-ház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület





Indoklás: Szimmetrikus nyeregtetős, oromfalas, tornácos gazdaház. Főhomlokzatán jó állapotban megmaradt a fagyálló téglaburkolat. A téglarakás technikával osztópárkányt alakítottak ki, az alsó mezőt lizénákkal három részre tagolták a két ablak és a tornácajtó számára. Utóbbi jelenleg is bejáratként szolgál, ami már ritkán fordul elő. Eredetiek az ablakok és a tornácajtó, a színezésüket az eredeti árnyalat megkutatásával érdemes megválasztani. A fedés kiselemes, valószínűleg helyben készült vékony betoncserep.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával a korhű színalkalmazást érdemes visszaállítani.

28. Széchenyi utca 15. hrsz.: 207 Módosgazda-ház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés





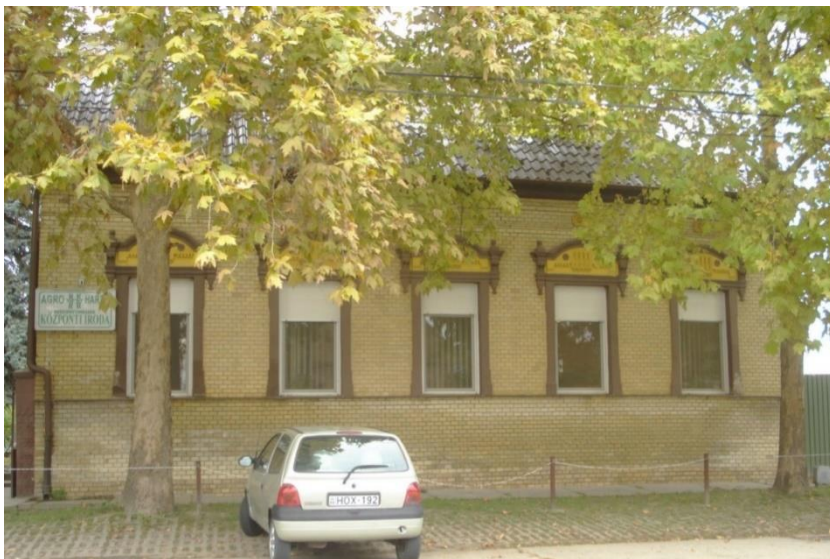
Indoklás: Utcára néző oromfalas, szimmetrikus nyeregtetős, oldaltornácos gazdaház, utólag középszárnyal bővítették. A téglahomlokzat szépen megmaradt, a redőnyt megfelelően építették be. Eredetiek az ablakok, a tornácajtó, valamint a kerítés. A tornácajtó és téglából kirakott előlépcsője is eredeti. Az oromzaton piros téglabetéttel díszített szellőzőnyílások találhatók.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított nyílászárókat és a színalkalmazást érdemes visszaállítani.



29. Széchenyi utca 16. hrsz.: 286 Égl ház, ma irodaház. Épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés



Indoklás: Utcával párhuzamos nyeregtető fedí a Széchenyi utcára öt ablakkal néző fő épületszárnyat. A téglaburkolatban az ablakok alatt párkány fut végig, idomtégla-sorokkal díszített a felső párkány. Az ablakok köré vakolatdíszeket helyeztek, fönt íves lezárással, virág- és geometrikus mintákkal. A színezés előzményeit megkutatva az eredeti árnyalatok alkalmazása ajánlott. A tetőfedést újra cserélték, amely színében harmonizál az épülettel, de a formája (mediterrán jellegű cserép) idegen. A fehér redőny és ablakfestés sem szerencsés választás, a fa színárnyalatai megfelelőbbek volnának. A cég hirdetőtábláját cégerre javasolt lecserélni. Kezelní kell az enyhe felvizesedést.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az időközben átalakított nyílászárókat és a színek alkalmazást érdemes visszaállítani.

30. Széchenyi utca 41. hrsz 226 Vendéglő, eredetileg Széligmann Dávid fűszerüzlete és Szurma János magánhentes üzlete.

Védettség: egész épület



Indoklás: Két épület áll a telken egymástól fedeles nagykapuval elválasztva, egyik téglalaborítású, utcával párhuzamos nyeregtetős épület, a másik – a hentesüzlet rész, eredetileg melléképület – az utcára oromfallal néz. Utóbbi épület is téglahomlokzatú, melyet lefestettek, ezzel megszűnni látszik a két épület szoros kapcsolata.

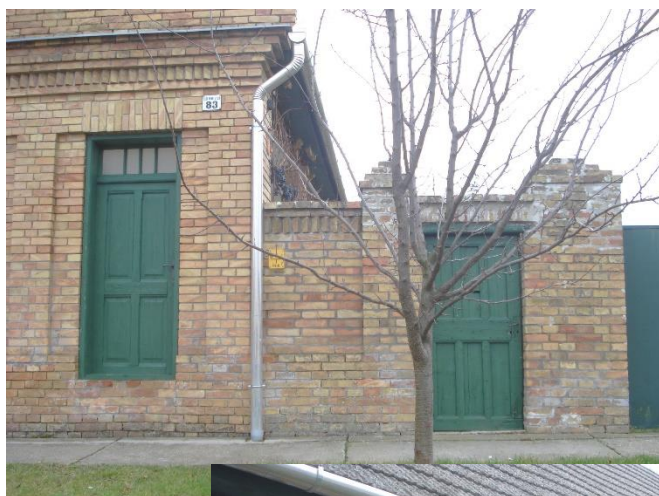
Javaslat:



A történeti és építészeti értékek védelme szükségessé teszi az oromfalas épület natúr téglalhomlokzatának visszaállítását, a vendéglő épület redőnytokjainak eltávolítását, a kapuzat felújítását. A vendéglő ajtaja visszaállítható az eredeti ablakra (pl. udvari bejárat nyitása esetén).

31. Széchenyi utca 83. hrsz.: 833 Lakóépület, volt gazdaház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés



Indoklás: Utcára néző, csúcsosan záródó oromfalas, oldaltornácos épület. Az utcai homlokzat burkolótéglával díszesen kirakott, két ablak és tornácajtó található rajta, az előlépcsőt megszüntették. Az épülethez illeszkedő kerítés azonos korú és kialakítású. A szürkés cserépfedés is eredetinek látszik.

Javaslat: Az állapot megőrzése.



32. Széchenyi utca 106. hrsz.: 791 Lakóépület, volt gazdaház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés



Indoklás: Oldalhatáron álló nyeregtetős, oldaltornácos épület, utcai homlokzata fehér vakolatú, melyet a felújításkor natúr téglaburkolattal keretezték és díszítettek a tornác-mezőben, a lábazon, az osztópárkányon, a tetősík mentén és szellőzőnyílások körül. A tornác téglapilléres. A kerítés is téglából épült, a házhoz illeszkedő. A fedést lecserélték, az új héjalás harmonizál az épülettel. A felújítás példaértékű.

Javaslat: Az állapot megtartása.



33. Templom utca 16. hrsz.: 100 lakóház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület és kerítés



Indoklás: Oldalhatáron álló nyeregtetős, oldaltornácos épület, utcai homlokzata fehérre vakolt, az oromfal és a lábazat natúr téglaburkolatú, a lábazat kereszt alakú díszítése eredeti. A házhoz jól illeszkedő kerítés hasonlóan kiképzett, a nagykapu hartai-zöld színű, akárcsak a tornác faoszlopai. Az osztópárkányra és a kerítésmezőkre cserépsort tettek, az oromfali szellőzőnyílásokat kiugró téglakeret díszíti. A fedést lecserélték, az új héjalás harmonizál az épülettel. A felújítás példaértékű.

Javaslat: Az állapot megőrzése.



34. Templom utca 50. hrsz.: 2/1 Evangélikus imaház, épült 1982-ben, Neuhauser László kecskeméti építész tervei alapján.

Védettség: egész épület



Indoklás: Egyszerű tömegével, színeivel puritán szemléletet tükröz. A műemlék templom háttérében semleges marad. A középtengelybe helyezett bejárat és előlépcső oromfal-kiugrással hangsúlyozott.

Javaslat: Az állapot megtartása.

35. Templom utca 50. hrsz.: 2/2 Kántortanítói lak, jelenleg lakóház, épült a XX. század elején.

Védettség: egész épület





Indoklás: Az evangélikus műemléki templom mögött, az utcától beljebb épült ház csúcsosan záródó oromfalas, oldaltornácos épület. Az utcai homlokzat burkolótéglával kirakott, két ablak és tornácajtó található rajta, az előlépcsőt megszüntették. Mintázattal rakva díszítették az osztópárkányt, a szellőzőnyílásokat és szegélyezték az oromfalat. A tornác nyitott, téglapilléres, a nyílászárók eredetiek. A szürke rombuszselemez fedés valószínűleg helyben gyártott régi betoncserep. A tetőret beépített. Az épület új toldalékot kapott hátrafelé, a megegyező anyaghasználat miatt összhangban van a régi házzal.

Javaslat: Az állapot megőrzése.

36. Templom utca 52. hrsz.: 4 Stefán- vagy Baum-ház, jelenleg tájház, épült valószínűleg 1855-ben (gerendába vésett dátum).

Védettség: egész épület és kerítés





Indoklás: A településközpontban, a műemlék templom mellett álló épület nagyrészt eredeti formájában (homlokzat-képzéssel, nyílászárókkal, tornáccal) maradt fenn. Téglával kirakott főhomlokzatán a tető elé falazott oromzat díszítése viszonylag szerény, az osztópárkány pedig erősen hangsúlyozott. Az idomtégla-sorok és párkányok eleganciát biztosítanak az épület megjelenésének. A tornácajtó boltíves záródású. A kapuoszlopok eredetiek, a fakapuk és tornácajtó hartai-zöld színűek, üde kompozíciót alkotva a sárga téglával.

Javaslat: Az eredeti állapot megtartása.



37. Templom utca 53. hrsz.: 1087/1 Művészeti alapiskola, volt evangélikus (Meixner) iskola, épült 1835-ben (három tanterem), 2004-ben Dóka József tervei alapján átépült, új keresztszárnnyal bővült.

Védettség: egész épület

(előtérben a lebontott Palotay-ház gyönyörű népi jellegű épülete, teljes egységben a háttérben lévő iskolával)



Az iskolaépületet már 1945 előtt is átépítették.





Indoklás: Jellegéből ugyan sokat veszített a felújításkor, de a műemléki templomhoz kötődik térben és történetben, részben tartalmazza Harta egyik legrégebbi, 1835 évi épületének maradványait, ezért védelme szükséges.

Javaslat: Legközelebbi felújításkor tetőidomát, fedőanyagát, színeit, utcai és oldalfali nyílásait, nyílászáróit eredeti formájukba érdemes visszaállítani.

38. Templom utca 58. hrsz.: 8 Faluház (Egyesületek háza) – eredetileg Snautigl Ondrész lakóháza, épült a XX. század első harmadában, renoválva 1994-ben, szigetelve, felújítva 2008-ban.

Védettség: egész épület





Indoklás: Mintegy 27 m hosszú, „L” alakú, az utcafronton végigépített ház. Nyílásainak ritmusa: 2+K+2+2+2. Az ablakok alatt mellvéd fut végig, alatta lizénákkal díszített téglalábazattal. A lizénák vakolt formában futnak fel a gazdagon díszített, vakolt párkányig, ahol oszlopfővel záródnak. Az ablakokat is vakolt pilaszter-keret és párkány övezi.

A vakolt díszítőelemek közti mezőt burkolótéglával rakták ki. Az épület energetikai korszerűsítése során napelemek kerültek az utcai tetőfelületre.

Javaslat: Az épület felvizesedését kezelni szükséges. A vakolatszínezést az eredeti állapot megkutatása alapján érdemes megválasztani.

39. Templom utca 61. hrsz.: 1090/2 Lakóház, épült a XX. század első harmadában

Védettség: egész épület



Indoklás: A fagyálló téglából rakott lizénákkal három részre tagolt homlokzat vakolt mezőiben egy-egy eredeti ablak és a tornácajtó van elhelyezve. Az oromfal teljesen téglából van kirakva, szegélyezése, alsó párkánya és két szellőzőnyílása hangsúlyozott. A fedés rombusz alakzatú vékony betoncserep.

Javaslat: A felvizesedést kezelni kell a talajpára útjának elzárásával. A fakapukat érdemes visszaállítani. A kiskapu fölötti íves díszítőelemet az eredeti tégladíszítésre érdemes cserélni. Az oromzat szegélyének kicsúcsosodásait össze kell vetni az eredeti állapottal és szükség szerint korrigálni.

40. Templom utca 62. hrsz.: 10 Német nemzetiségi tájház, volt lakóház

Védettség: egész épület és kerítés





Indoklás: Alföldi tornácos parasztház, 1967 óta kiállítóhely. Különlegessége a megmaradt pince, szabadkéményes konyha, napsugaras tornácajtó. Oromfala és kerítése deszkázott. Az oldaltornác faoszlopokon nyugszik. A tetőfedést lecserélték.

Javaslat: Állagmegóvás folyamatosan szükséges. Minél inkább az eredeti állapot elérésére kell törekedni.

41. Templom utca 65. hrsz.: 1093 Lakóház, épült a XX. század első harmadában

Védettség: egész épület

A református templom melletti épületek sorában a képen jobbról látható a 65. számú.





Indoklás: Az utcára oromzatával néző, oldaltornácos lakóház téglaburkolatos homlokzatával a Templom utcára néz, a református templommal minden irányból együtt látszik, ezért fontos, hogy legalább tömege és homlokzata megmaradjon minél eredetibb állapotában.

Javaslat: A felvizesedést kezelni kell a talajpára útjának elzárásával. Az oromfalon az eredeti záródási formát érdemes visszaállítani a legközelebbi felújítás során.

42. Templom utca 67. hrsz.: 1094 volt református iskola, ma Hajósmúzeum

Védettség: egész épület



Indoklás: Az egykori kéttantermes református népiskola 1913-ban épült, amikor 80 főre bővült a református tanulók száma. 2001-ig technikasertár volt az épületben. Az iskola később üresen, funkció nélkül állt. Jelenleg egy kiállító- és hangversenyteremként is működő, ún. Hajósmúzeum került itt kialakításra. A legutóbbi felújítás során egybenyitották a két utcafronti tantermet, mely nyomán előadó- és kiállítótér keletkezett. Az új ablakok kiosztása nem tükrözi az eredeti kiosztást.

Javaslat: Célszerű lenne a belső fa spaletták visszaállítása a függönyös megoldás helyett.

43. Templom utca 68. hrsz.: 14 Községháza, épült 1937-ben Merzbauer /Módos/ építőmester vezetésével.

Védettség: egész épület



Indoklás: A maga korában előre mutató, modern formanyelvet sikerült megvalósítani. Korrekt, funkciójának jól megfelelő épület.

Javaslat: Állagmegóvás. A következő felújításnál a vakolatdíszek és a vakolatszín az eredeti állapot megkutatása alapján választandó meg.

44. Templom utca 69. hrsz.: 1095 Lakóház, volt kántortanítói lak, épült a XX. század elején

Védettség: egész épület

Indoklás: Az utcára oromzattal forduló épület a református templom szomszédja, köztük kert terület le, ezért a lakóépület minden irányból együtt látszik a műemlékkel. Az oldaltornácos lakóház főhomlokzata téglaburkolatos. Szépen megőrizték eredeti állapotát az ablakok kivételével, melyek kisebbek a nyílásnál és műanyag redőnyszekrényük rontja a ház kedvező megjelenését. Az oldaltornácra be lehet tekinteni, mintegy élő múzeumként illusztrálja a hartai lakóház udvarának világát.

Javaslat: Az eredeti nyílászárókat érdemes visszaállítani. A tornác és az udvar a betekintheőség miatt legyen autentikus burkolattal, kerttel kialakítva.



45. Templom utca 72. hrsz.: 16 Gottschall János volt lakóháza (nagygazdaház), épült a XX. század első harmadában

Védettség: egész épület



Indoklás: A településközpontban, frekventált helyen, a Templom utcában áll az épület. Az utcai homlokzat eredeti formájában (homlokzatformákkal, tetőfelépítménnyel) maradt fenn. Nyílászáróit részben átépítették, de nem hatnak zavaróan.

Javaslat: A félnyeregvetős toldalék átmeneti jellegűnek ítéltető. Az értékes épülethez illeszkedő, téglapilléres kerítésben el lehet rejteni a gépjárműtárolót, de még szerencsésebb volna kapubejárót kialakítani a régi hasonló épületek kapuzatának mintájára. Az ablakokat zöldre, vagy barnára átfestve üdőbb és a hagyományokat jobban követő megjelenést nyerne az épület. Ugyanez a szín illene az átépülő kapura is.

46. Templom utca 73. hrsz.: 1098 Református lelkészlakás

Védettség: egész épület

Indoklás: Az új parókia 1850-ben épült, 1862-ben leégett, újjáépítették. A mai épület, mint lelkészlakás, ennek teljes átépítésével Török Ignác tervező tervei alapján 1930-ban készült, magas ablakai, szép homlokzati kialakítása jól harmonizál környezetével.

Javaslat: Állagmegóvás. Szerencsé volna az épülethez illő lábazat kialakítása az eredeti állapotnak megfelelő anyag és kiképzés visszaállításával.



47. Templom utca 75. hrsz.: 1099 Wilhelm/Gröb/Keresztes/Imrei/Hangyakrám ház

Védettség: egész épület



Indoklás: Harta egyik legrégebbi háza, a településközpont egyik legfrekvenciáltabb helyén áll. Gazdaháznak és szatócsboltnak épült. Nagy tömegével és sarokházként határozott szerepet játszik az utcaképben. Belül is megőrizte eredeti helyiség-elrendezését. Eredetiek az ablakai és fedeles nagykapuja. Megfelelő a színezése. A homlokzat egyszerű díszét a vakolatmezők tagolása adja.

Javaslat: Állagmegóvás szükséges.

48. Templom utca 81. hrsz.: 1102 Lakóház, gazdaház, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület





Indoklás: A Templom utcában különösen fontos a még eredeti karaktert őrző épületek megtartása, mivel a műemlék templomok környezetében helyezkednek el. A volt gazdaház nagyrészt eredeti formájában maradt fenn, oromfalának kétszínű téglaburkolattal megformált díszítése különleges. Előlépcsős tornácajtaja jelenleg is használatban van, ami ritkaság már és a kerítése is eredeti.

Javaslat: Az állapot javítása az oromfal szegély visszaállításával, a megrongálódott burkolótéglák cseréjével, a felvizesedés megállításával.

49. Védgát sor 2. hrsz.: 199 Lakóház a volt Nagykocsmá mellett, épült a XIX. század végén.

Védettség: egész épület





Indoklás: A Nagykocsmával együtt ez az épület az országút mellett mintegy Harta kapujaként szolgált. A település egyik legkorábbi fennmaradt lakóháza, ún. Hornung-ház, majd a kitelepítésig Knódel János fakereskedő lakta. Az akkori időkben faluhelyen még ritkaságnak számított téglafalazata, melyet támpillérrel kellett megerősíteni. Eredetiek a nyílászárók. Vegyes mintázatú és színű a tetőfedés.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatását követően rekonstrukció, állapotjavítás.

50. 51-es út mellett hrsz.: 017/4 Üzemépület, egykori szárazmalom és magtár épülete,
épült az 1930-as években

Védettség: egész épület



Indoklás: Korábbi Hornung János féle malom helyén az 1930-as évek végén építette Volenik Károly a malmot és különálló magtár épületet. A most mezőgazdasági ipari telephely funkciót betöltő hatalmas egykori malomépület a 20. század első felében kiváltotta a hajómalomokat. Homlokzata karakterénél fogva alkalmas lenne Harta köszöntőtáblájának is.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával a hiteles állapot megőrzése, visszaállítása, a belső kialakítást és még megmaradt berendezéseket is beleértve. Az információs táblát önálló szerkezetre kell áthelyezni a megváltozott reklámelhelyezési szabályok figyelembe vételével.

51. Duna-part hrsz.: 3009 R. katolikus kápolna, épült 1934-ben. Az ingatlan
magánkézben van, a kápolna csak évente egy alkalommal látogatható.

Védettség: egész épület



Indoklás: dr. Krizs Árpád apátplébános saját telkén épített egy kisméretű kápolnát. Hozzávetőleg 2,5x2,5 m külméretű, fagyálló látszó téglából falazott, a bejárat fölé konzolokon kiülő nyeregtető fedésű épület. A deszkabélletes kétszárnyú ajtó fölött szegmensívű boltív. A homlokzati fal a tető fölött kis toronyfelépítményben folytatódik.

Javaslat: Állapotmegőrzés.

52. Duna-part hrsz.: 3021 Gazdasági épület, volt kikötő-hajóállomás, épült 1866-ban, később helyezték át jelenlegi helyére

Védettség: egész épület

Indoklás: A A Középdunai Gözhajótársulat számára Ivánka Imre választmányi tag építtette az állomásépületet (az első hajóállomás a jelenlegitől északabbra volt, onnan helyezték át a hajókikötőt az 1920-30-as években / Rétfalvi térképe 109/251/).



A Dunára néző oromfalas épületszárny nagyméretű tolókapuval van ellátva. A faburkolatot később téglafalra építették át. A valószínűleg utasváró és jegyváltóhely funkciójú szárny részben átépült, fedését hullámpalával oldották meg.

Az épület a királyi kataszteri térkép felújításakor (kb. a századfordulón) feltüntetést nyert, a keskeny déli szárny a keleti oldalon később toldalékot kapott.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával a déli épület-szárnyat érdemes rekonstruálni. Helyreállítás keretében alkalmassá tehető idegenforgalmi célokra.



53. Duna-part hrsz.: 3016 Magtárépület (Löwy-féle), épült a XX. század első harmadában

Védettség: egész épület



Indoklás: A raktárnak használt egykori magtárépület megőrizte eredeti külső megjelenését. Minden homlokzata natúr téglából kialakított. A szokásos megoldásnak megfelelően téglalízénák mutatják az épület belső teherhordó szerkezetét.

Javaslat: Állapotmegőrzés.

54. Nagykékes hrsz.: 1565 R. katolikus Szent Gellért kápolna, magtárból átalakítva 1948-ban

Védettség: egész épület és belső kialakítás





Indoklás: Nagykékes az egykori érseki birtok bérlői számára létesült. Kühner János plébános kezdeményezésére egy magtár épületének átalakításával jött létre a kápolna kb. 1948-ban az ott élő kb. negyven család hitéletéhez. A belső teret téglából rakott karzat tagolja, a szentély felőli oldalon pedig toldalékként épült egy szolgálati lakás, mely később a falak áttörésével napjainkig imaházként szolgál. A kápolnatér teljes alakos szenteket ábrázoló freskóit Prokop Péter festette.

Javaslat: Állapotmegőrzés.

55. Állampuszta hrsz.: 0148/28 Igazgatási épület, volt Wagner-kastély, épült a XIX-XX. század fordulója körül.

Védettség: egész épület



Indoklás: Állampuszta, mint sajátos térbeli rendszer Wagner Pál kis-hartai földbirtokos által az államnak „börtönügyi célra végrendeletileg hagyományozott” birtokon az 1883-ik évben létesült. Az egykori Wágner birtokon a belső udvarban eredetileg négy ház állt: a posta, az intézői ház, amely ma lakásokat tartalmaz, a kiskastély, ahol a paplak volt és a tanítók is laktak, valamint a kastély, amely ma igazgatósági épületként működik. 1892-ben díszes kápolna épült a Szentháromság tiszteletére.

A volt kastély téglalap alaprajzú, egy emeletes épület. Két hosszanti főhomlokzatán szimmetrikus elrendezésben 7-7 ablak található az emeleten, a nyugati oldalon a főbejárat. A keleti oldalon ballusztrádos földszinti teraszt alakítottak ki, a középrizalitot timpanon zárja le. A frissen festett épület korhű megjelenésű.

Javaslat: Az épület jól karbantartott. Állagmegóvás szükséges.



56. Állampuszta hrsz.: 0148/28 Irodaépület, volt Kiskastély, épült a XIX-XX. század fordulója körül.

Védettség: egész épület

Indoklás: A tanítók és a paplak elszállásolására épült a kiskastély, amelyet ma irodák céljára használ az intézmény. A hosszúkas, szimmetrikus homlokzatú épületet téglával burkolták. Díszítésére vakolatcsíkokkal keretezték az ablakokat. Vakolt a középső, és a főpárkány is. Az északi oldali főbejárat fölött teraszt alakítottak ki.

Javaslat: Állapotmegőrzés.





57. Állampuszta hrsz.: 0148/28 Bűntetésvégrehajtási intézményhez tartozó épület és bolt, volt intézői lak, épült a XIX-XX. század fordulója körül.

Védettség: egész épület

Indoklás: Az épületegyüttes részeként a földszintes volt intézői lak a századelő egyszerű, de elegáns stílusát testesíti meg téglaburkolattal díszített vakolt falaival, nagyméretű ablakaival. Jól karbantartott épület.

Javaslat: Állapotmegőrzés



58. Állampuszta hrsz.: 0148/28 Szentháromság kápolna, épült 1892-ben



Védettség: egész épület

Indoklás: A kis- és a nagykastély között álló, neobarokkos hangulatú kis kápolna északi bejárata középtoronnyal hangsúlyozott. A főhajó a déli oldalon két oldalra kibővül, így latinkereszt alaprajz jött létre. A vakolt falakat a torony földszinti részén kváderes textúra díszíti, a többi falmezőt sötétebb vakolatcsík keretezi.

Javaslat: Állapotmegőrzés.





59. Állampuszta hrsz.: 0148/2 Postaépület (egyben postamesteri lakás), épült a XX. század elején

Védettség: egész épület

Indoklás: Sajátos hangulatú nyeregtetős épület, déli végfalán a főbejárattal, nyugati oldalon a lakásbejárattal. Fehér falain az ablakokat barna keretezés díszíti.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával érdemes pontosan rekonstruálni a külső megjelenést.





60. Állampuszta Hrsz.: 0148/24 Istálló, jelenleg raktár, épült a XX. század első harmadában.

Védettség: egész épület



Indoklás: Az intézet gazdaságában istállók is létesültek. Ez a kontyolt nyeregtetős hosszú épület vakolt homlokzatú, ablakait téglaburkolat és mellvéd keretezi. Hartai szokás szerint zöldek az ablakok. A tető ívelt záródású felépítményeiben szellőzőket alakítottak ki.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával célszerű a felújítást az eredeti állapot szerint elvégezni.

61. Állampuszta Hrsz.: 0148/27 Magtár, jelenleg raktár, épült a XX. század elején.

Védettség: egész épület



Indoklás: A földszintes magtárépület nyeregtetőjét a tetősík fölé nyúló, hajlított szegélyezéssel, félköríves záródással kialakított oromfalak zárják le. Vakolatcsíkokkal szegélyezték a vakolt falmezőket. Az oldalhomlokzat nyílásait átalakították, a déli végfalon eredetinek tűnő ajtók nyílnak ívelt vakolat csíkkal összefogva. Az oromfalon körablak épült.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával célszerű a felújítást az eredeti állapot szerint elvégezni.



62. Állampuszta Hrsz.: 0148/14 Istálló, jelenleg raktár, épült a XX. század elején.

Védettség: egész épület



Indoklás: A nagystálló tekintélyes méretű oromfalas, csonkakontyos nyeregtetős épület. Déli végén található a gazdasági bejárat. A vakolt falakat téglalburkolat szegélyezi, a párkányok díszesen kirakottak. Belsejében szép és jó állagú ácsszerkezeteket találni.

Javaslat: Vakolatjavítások szükségesek. A korhű fakapu visszaállítása sokat javítana az épület megjelenésén.



63. Állampuszta Hrsz.: 0148/14 Présház, épült a XIX-XX. század fordulójá körül.

Védettség: egész épület



Indoklás: A faoszlopos oldaltornácos épületen eredeti ablakok és kapuk vannak. Innen közelíthető meg a mögötte lévő pince. A fehér falak és zöld lábazat, nyílászárók hangulatos megjelenést biztosítanak.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával célszerű a felújítást az eredeti állapot szerint elvégezni.

64. Állampuszta Hrsz.: 0148/14 Pince, épült a XIX-XX. század fordulója körül.

Védettség: egész épület



Indoklás: A pince ma is alkalmas a funkciójára, a présházhoz kapcsolódik. Része a volt majorsági épületcsoportnak.

Javaslat: Állagmegóvás.

65. Állampuszta Hrsz.: 0148/10 Víztorony, épült a XX. század első harmadában.



Védettség: egész épület

Indoklás: A nyolcszögletű alaprajzú karcsú vasbetonvázra épített tározó kora jellegzetes műszaki építménye. Távolról is jó láthatóan kijelöli a majorsági épületcsoport helyét.

Javaslat: Állapot megóvása.